

N:o 34.

Ank. till Riksd. Kansli den 16 Mars 1886, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om förändring i tiden för arrendeafgifternas erläggande för kronans utarrenderade egendomar.

(I. A.)

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 156) har Herr *J. Anderson* i Tenhult föreslagit, att Riksdagen för sin del måtte besluta, att alla de, som arrenderade statsverket tillhöriga jordegendomar, samt de, hvilka samtidigt med sådant arrende innehade skogsarrende, hädanefter skulle ega, om de så önskade, få anstånd med arrendevilkorens fullgörande till den 10 Mars för hvarje löpande arrendeår; samt att i de arrendekontrakt om statsverkets jordbruksdomäner, som hädanefter komme att uppställas, tiden för arrendenas erläggande skulle bestämmas till sistnämnda tid; och har motionären, såsom stöd för ifrågasvarande hemställan, dels åberopat den tryckta ställning, hvari jordbruket inom vårt land för närvarande befinner sig, samt dels anfört, bland annat, att då arrendeafgifterna skola erläggas vid kronouppbördsstämorna, hvilka vanligen hållas i Januari eller början af Februari månader, arrendatorerne, för att bereda sig medel till dessa afgifter, måste afyttra sina varor under den tid af året, då landtmannaprodukterna stå lägst i pris.

Biñ. till Riksd. Prot. 1886. 4 Saml. 1 Afd. 22 Häft.

Stats-Utskottet får till en början erinra, att för de kronoegendomar, hvilka utarrenderats genom boställdirektionernas försorg, arrendena vanligen skola enligt kontrakten erläggas på helt andra tider än dem, som äro bestämda för de genom Kammarkollegium eller i öfverensstämmelse med Kongl. kungörelsen den 10 November 1882 utarrenderade egendomar; hvadan alltså fråga nu är endast om en del af de för statsverkets räkning utarrenderade egendomar, eller dem, för hvilka arrendena skola erläggas vid allmän kronouppbördsstämma.

Uppbördsstämmorna hållas i regeln under Januari—Mars månader; och anser Utskottet, att, på sätt motionären framhållit, i de trakter, der uppbördsstämmorna hållas under årets två första månader, skyldigheten att erlägga arrendet, vare sig detta utgöres för jord eller skog, blifvit förlagd till en för arrendatorn i allmänhet ogynsam tidpunkt. Då, såsom nämnt är, uppbördsstämmorna hållas under loppet af tre månader, kan dagen för arrendets erläggande i olika trakter blifva ej oväsentligt olika och i följd deraf för arrendatorn mer eller mindre oläglig; men då Utskottet ansett förmånligt, om den olikhet i arrendevilkoren, som häraf föranledts, kunde i någon mån utjemnas, har Utskottet redan häri funnit en anledning, hvarför de arrendatorer, som under den förra delen af uppbördsterminen äro skyldige att erlägga arrendeavgifterna, synas böra medgifvas något betalningsanstånd utan de påföljder, som enligt nu gällande författningar föranledas af försummelse att å föreskrifven tid erlägga arrendet.

På grund häraf och då Utskottet, som af skäl, hvilka äro anförda i förut till innevarande års Riksdag afgifna utlåtanden, visserligen funnit sig böra afstyrka flera inom Riksdagen väckta förslag om efterskänkande af och nedsättning i arrendeavgifter, dock icke förbisett, att de nuvarande tryckta konjunkturerna måste i många fall äfven för kronans arrendatorer medföra svårigheter, hvilkas minskande, der det är med rättvisa och billighet öfverensstämmande, synts önskvärdt, har Utskottet velat ifrågasätta, huruvida icke de kronans arrendatorer, hvilka äro skyldiga att erlägga arrendeavgifterna vid allmän uppbördsstämma, må, då uppbördsstämmorna infalla under Januari och Februari månader, medgifvas anstånd med avgifternas betalning till den 10 Mars eller annan dag inom första hälften af samma månad, som må finnas lämplig.

Emellertid torde måhända omständigheter förefinnas, som kunna innebära väsentliga hinder för beredande af den nu afsedda förmånen för arrendatorerne, hvilka omständigheters betydelse först efter vederbörande myndigheters hörande torde kunna bedömas, hvadan Utskottet ansett förevarande fråga böra göras till föremål för närmare utredning och till Kongl. Maj:t öfverlemnas; hvarvid likväl — vid det förhållande

att, enligt de af Riksdagen beslutade grunder för förvaltningen af kronans jordbruksdomäner, arrendeafgiften skall erläggas vid allmän kronouppbördsstämma — Riksdagen, på det Kongl. Maj:t måtte komma i tillfälle att i ärendet besluta, torde böra uttryckligen medgifva det ifrågasatta anståndet med arrendeafgifternas erläggande, för den händelse Kongl. Maj:t finner sådant anstånd skäligen och utan olägenhet kunna lemnas.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får Utskottet med anledning af Herr J. Andersons förevarande motion hemställa,

att Riksdagen må hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke de arrendatorer af kronans egendomar, hvilka äro skyldige att erlägga sina arrendeafgifter å allmän kronouppbördsstämma, må, der denna stämma infaller under Januari eller Februari månader, medgifvas anstånd med afgifternas betalning till lämplig dag under första hälften af derpå följande Mars månad, samt dervid tillika förklara att, för den händelse Kongl. Maj:t finner sådant anstånd skäligen och utan olägenhet kunna lemnas, Riksdagen medgifver ett dylikt anstånd med arrendeafgifternas erläggande.

Stockholm den 16 Mars 1886.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.
